

IV. (4. Керамикос)

[1]

Керамикос!

Щом влязох в широкия некропол на старите атиняни, забелязах вляво, че работници правят разкопки под ръководството на един куц и развълнуван човек. Той залиташе край една дълбока яма, викаше нещо на неразбираем гръцки език, клякаше, мереше и пак куцукаше на друга страна. По изговора познах, че е немец, и го попитах какво разкопава. Той ми отговори троснато и ревниво: „Гробница!“ И пак почна да крещи на работниците: „Просохи, просохи, лепто, лепто!“ („Внимание, деликатно!“). Копачите вдигаха от ямата мургани лица, слушаха, сетне удряха с мотиките си, дето им паднеше. Земята звънтеше под ударите на мотиките и глухо кънтеше, като че отдолу беше празно.

И изведнъж нещо изкънтя по-ясно и нещо бяло светна в дълбочината на ямата. Немецът още по-отчаяно закрещя и сетне млъкна и изчезна нанякъде. Изчезнаха и работниците, изчезна всичко, освен тая изкопана яма и онова тайнствено нещо, което се белееше в дъното ѝ. В същото време усетих, че някой стои до мене и диша тежко и развълнувано. Обърнах се и видях Ахасвер до себе си.

[2]

При дневна светлина той изглеждаше още по-блед, отколкото оная вечер. Гърбът му се превиваше надолу и в това превиване се чувстваше колко е всъщност стар този тънък и строен младеж.

Дълго време Ахасвер мълча и гледа надолу в изкопания гроб. После промълви, без да ме погледне; с тих и стиснат глас:

— Тук е погребана Теано, дъщерята на Клеонт, атинския архонт, от времето на Тиберия. Теано, една от последните мои любими... Аз знаех, че тя лежи тук, но се надявах, че никога няма да открият гроба ѝ. Отгоре имаше едно хълмче, а на него стара черквица. Но черквицата рухна внезапно миналата година и тия суеверни хора не посмяха да я вдигнат отново, защото „Св. Захарий не бил искал да има черква сред езически гробища. И хълмчето остана голо, изложено на стяжанието на археолозите. Напусто една нощ натрупах камъни под хълмчето, те и тях очистиха, напусто плаших с лоши сънища работниците, наети да копаят. Десет драхми повече ги накараха да забравят лошите сънища. И ето днес този куц и ненаситен немец стигна до гробницата на Теано!...

Ахасвер помълча и след малко поде горчиво:

— Какво да правя сега? Бих могъл да извикам любимата си, да я видя, да приказвам с нея. Но ме е страх. Толкова други жени и моми съм срещал отсетне. Опитът ме е отровил и аз се боя, че не ще намеря отново онези думи, които шепнех на Теано, когато бях неин годеник и заедно с майка ѝ, строгата и нравствена Мелита, ходех да бера ливанта по склоновете на Мусиона!

[3]

Морен и тих глас му отговори от глъбината на гробницата:

— Веро, Веро, толкова ли си ме забравил, та не искаш да ми помогнеш да изляза поне за миг на земята, да видя небето и слънцето, да поема глътка чист въздух?

Ахасвер още повече се преви и прежълтя като мъртвец. Стори ми се, че понечи да избяга. Но тихият и като че още сънлив глас на Теано зазвуча отново:

— Веро, ти се боиш от мене, ти се боиш да те не обвиня в изневяра, да ти не припомня клетвите, на които измени с Лизистрата, с Коралея, с

Лисия и още толкова други!... Не се бой, няма да ти кажа нищо. Аз знам, че вярност към мъртвите никой не спазва в сърцето си!... Затова те моля, не се плаши от мене и ме извикай!

Ахасвер закри очите си с ръце и сетне пошепна:

— Теано!

[4]

В същия миг в дълбината на гробницата се изправи една бледна и изнемощяла сянка. Две изсъхнали ръце се протегнаха нагоре, едно лице, жълто като восък, с хлътнали бузи, с очи, потънали дълбоко в сглобовете, се вдигна към нас.

— Веро — се чу отново гласът на Теано, — аз съм слаба, не мога да изляза при тебе, дай ми ръка. Забрави ли колко бях болна, преди да се разделим завинаги?

Ахасвер по-силно притисна пръсти към очи, като че не искаше да гледа. А Теано още по-умолително протегна своите треперещи ръце и проплака:

— Веро, не мога, ще падна!

Тогава Ахасвер сне ръцете си надолу, наведе се над гробницата и извика покъртено:

— О, Теано, колко си отслабнала, колко изглеждаш изтерзана.

И с два скока се озова в дъното на гробницата, грабна любимата си в обятия и я изнесе горе. Тя се притисна о гърдите му като малко дете и зарада горчиво и неутешимо:

— Веро, толкова се измъчих от болестта и после от тази страшна тъма около мене, от тазитежест на камъка над мен, от тази самота, от тази невярна тежина в гроба ми! Веро, Веро, притисни ме към себе си да усетя живота, да чуя гласа ти!

[5]

Ахасвер я вдигна на ръце, покри изнемощялото ѝ лице с целувки и зашепна:

— Бедната, бедната ми Теано, колко мъка е прекарала!... Не плачи сега, ето ние сме пак заедно, слънцето на Атина ни залива, небето ѝ ни се усмихва, цикадите ни пеят пак своя химн, също така, както ни пяха, помниш ли Теано, когато ми даде първата си целувка, в горичката на Ардитос, дето бяхме отишли една вечер е майка ти да накъсаме смокини за вечеря.

— Приказвай ми, припомняй ми — отвърна Теано, като се притискаше по-тясно към него.

— А помниш ли, Теано, къде ми даде своята втора целувка? — пошепна Ахасвер.

Теано помълча, скри лице на рамото му и изведнъж се засмя. Смахът ѝ се разнесе като сребърни камбанки и неочаквано под звучния му трепет нещо лъхна във въздуха и всичко около мен се промени. Изчезнаха развалините, изчезна всичко ново, построено около Керамикос. Старите атински гробища се простряха пред очите ми такива, каквито са били някога, надгробните паметници светнаха нови и край тях цъфнаха розови и бели рододафни и морави асфодели. А пред вратите на Керамикос се простря гора от сребристи маслини, която бавно се възкачваше край Свещения път към полите на Егалея.

[6]

Теано се засмя още по-високо, отметна глава нанаяд, погледна Ахасвера в очите и извика:

— Втората си целувка ти дадох, Веро, тук пред портите на Керамикоса, когато ходихме с майка ми долу в Академията да слушаме Синесиос, оратора, да говори за предимствата на платоническата любов пред

плътската. Ти тогава на шега взе думата след него и още повече подкрепи неговите мисли. Това толкова се хареса на строгата ми майка, че когато се връщахме вечерта, тя ни позволи да се отделим на няколко крачки от нея. И при една маслина, не знам как, аз те увлякох в сенките ѝ, за да те накажа за твоето лицемерие. Но наместо да ти дръпна ухото, не усетих как ти дадох една целувка...

— Теано — с нежна закачка рече Ахасвер, — а помниш ли, че майка ти насмалко щеше да ни завари прегърнати, защото ти не искаше да се откъснеш от устните ми?

— Ах ти, лоши човече, аз ли не исках, или ти? Не те е срам, скоро да ме пуснеш долу! — отвърна с престорен гняв момата и се отскубна от прегръдките му.

[7]

В този миг аз я видях. Бледнотата и белезите на болестта бяха изчезнали от лицето ѝ. То беше сега мургаво, обло и гладко. Очите вече не се криеха в тъмни сглобове, а сияеха като два сини откъслека от атинското небе. Жълтият хитон не висеше безсилно край снагата, а страстно обгръщаше стройните ѝ нозе и изпъкналата ѝ висока гръд. Две ямички углъбяваха червените ѝ устни, които се силеха да изглеждат сърдити, но неудържимо се усмихваха и зовяха.

— Теано — простена Ахасвер и протегна ръце към нея.

Но тя се отхвърли назад и се завтече към изхода на Керамикос, нататък, дето се простираше старата посребрена маслинена гора.

— Ако можеш, стигни ме — извика тя, — ако ме стигнеш...

— Ще ме целунеш ли пак, както тогава? — попита страстно Ахасвер.

Теано го погледна дяволито и отвърна:

— Не знам... ако ме настигнеш...

И отново се завтече към горичката. Скоро златистият ѝ хитон се закри зад сивкавите нагърчени стволоче на маслините. А Ахасвер постоя като заслепен от възторг, сетне се спусна също към гората. Едва в този миг видях, че и той е облечен с хитон: морав и закрепен на рамото с широка златна брошка. Залязващото слънце се отрази в нея и блесна в очите ми.